

STANDARDY OCHRONY
OBOWIĄZUJĄCE
W WARSZTACIE TERAPII ZAJĘCIOWEJ
ZGROMADZENIA SIÓSTR KARMELITANEK
DZIECIĄTKA JEZUS W SIEMIATYCZACH

Spis treści

Preambuła	2
POJĘCIA.....	2
ROZDZIAŁ I. PRAWA I OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW	3
ROZDZIAŁ II. KODEKS POSTĘPOWANIA KADRY WTZ	3
ROZDZIAŁ III. OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA WPROWADZANIE I REALIZACJĘ STANDARDÓW	5
ROZDZIAŁ IV- ZASADY REKRUTACJI PERSONELU.....	5
ROZDZIAŁ V. PROCEDURA ZGŁASZANIA NADUŻYĆ I PROCEDOWANIA ZGŁOSZEŃ.....	7
POSTANOWIENIA KOŃCOWE	10
ZAŁĄCZNIKI	10
ZAŁĄCZNIK 1 RODZAJE PRZEMOCY:	11
ZAŁĄCZNIK 2 UWAGI DOTYCZĄCE ZDOLNOŚCI DO WYRAŻENIA ZGODY I PODEJMOWANIA DECYZJI PRZEZ UCZESTNIKA	13
ZAŁĄCZNIK 3 STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH ODWIEDZAJĄCYCH WTZ.....	14
ZAŁĄCZNIK 4 ZGŁOSZENIE PRZEZ UCZESTNIKA - WSKAZÓWKI DLA OSOBY WYŚLUCHUJĄCEJ ZGŁOSZENIE.....	15
ZAŁĄCZNIK 5 INFORMACJE O USTAWOWYM OBOWIĄZKU POWIADOMIENIA ORGANÓW ŚCIGANIA.....	17
ZAŁĄCZNIK 6.....	18
ZAŁĄCZNIK 7 OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI	19
ZAŁĄCZNIK 8 Deklaracja respektowania Zasad ochrony małych i osób bezradnych w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Siemiatyczach	20
ZAŁĄCZNIK 9 KTO MOŻE POMÓC - PRZYDATNE KONTAKTY	21

Preambuła

Warsztat Terapii Zajęciowej dla dorosłych osób z niepełnosprawnością w Siemiatyczach podlega ogólnym zasadom zawartym w dokumencie „Standardy ochrony osób bezradnych”

Organ prowadzący i kierownik WTZ zapewnia prawo do ochrony przed skrzywdzeniem, wykorzystaniem i nadużyciem dla wszystkich osób związanych z działaniem WTZ, w szczególności dla osób z niepełnosprawnością uczęszczających do Warsztatu.

Zapewnienie uczestnikom Warsztatu należytej ochrony jest bardzo ważnym aspektem działania placówki. Dochowuje się także należytej staranności we wdrażaniu skutecznych zasad i procedur chroniących dobrostan uczestników oraz umożliwiających im rozwój. Dlatego organ prowadzący

i kierownik WTZ podejmuje niezbędne działania w celu stworzenia bezpiecznego środowiska, w którym nie toleruje się jakichkolwiek przejawów nadużyć lub przemocy wprowadzając standardy dotyczące wielu aspektów działania placówki, które to opisuje ten dokument.

POJĘCIA

osoba bezradna: każda osoba chora, z ułomnościami fizycznymi lub umysłowymi albo pozbawiona wolności osobistej, która faktycznie, nawet sporadycznie, ogranicza jej zdolność rozumienia lub chcenia, czy też w inny sposób przeciwstawienia się agresji.

W środowisku WTZ pod pojęciem „osoby bezradne” rozumiemy osoby z niepełnosprawnościami uczestniczące w zajęciach WTZ (w skrócie: uczestnicy).

organ prowadzący: Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus pracownik: w sensie ścisłym to osoba pełnoletnia, zatrudniona na umowę o pracę. W niniejszym dokumencie to pojęcie oznacza także osoby wykonujące czy to usługę, czy zlecenie na podstawie umowy cywilnoprawnej. Pracownicy młodociani, to znaczy ci, którzy ukończyli 16 lat, ale nie ukończyli 18. roku życia, nie są zatrudniani w dziełach Zgromadzenia;

kadra: (zamiennie: personel) wszyscy pracownicy, wolontariusze, praktykanci, stażyści
wolontariusz: osoba pełnoletnia podejmująca określone zadania na podstawie porozumienia o wykonywaniu wolontariatu;

praktykant: osoba odbywająca w WTZ praktykę na podstawie skierowania lub umowy cywilnoprawnej;

stażysta: osoba odbywająca staż zawodowy;

przemoc: (zamiennie: wykorzystanie, molestowanie, nadużycie, prześladowanie) to forma krzywdzenia polegająca na wywieraniu wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku przyzwolenia z jej strony. Przemoc wiąże się zawsze z wykorzystaniem

przewagi psychologicznej, społecznej, duchowej, ekonomicznej przeciwko komuś, kto nie jest w stanie natychmiast się obronić, ponieważ nie posiada równej siły fizycznej, psychologicznej, społecznej, duchowej, ekonomicznej. Akt ten zagraża lub może zagrażać jego bezpieczeństwu, dobrostanowi

i rozwojowi (załącznik 1 - Rodzaje przemocy)

ROZDZIAŁ I. PRAWA I OBOWIĄZKI UCZESTNIKÓW

Każdy człowiek niezależnie od wieku i stopnia (niepełno)sprawności ma prawo do:

- zaspokojenia potrzeb fizycznych,
- kontaktów i relacji społecznych,
- przynależności np. do rodziny, grupy itp.,
- uznania i szacunku ze strony innych,
- otrzymania wsparcia w integralnym rozwoju,
- budowania i potwierdzania własnej tożsamości,
- pozyskania sensu życia,
- poczucia bezpieczeństwa i doświadczania miłości.

Prawa i obowiązki uczestników związane ściśle z ich uczestnictwem w zajęciach placówki opisane są w regulaminie organizacyjnym Warsztatu Terapii Zajęciowej Zgromadzenia Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus w Siemiatyczach.

ROZDZIAŁ II. KODEKS POSTĘPOWANIA KADRY WTZ

1. Kadra Warsztatu przestrzega zasad współżycia społecznego, szanuje prawa i godność uczestników Warsztatu.
2. Kadra Warsztatu nie dyskryminuje kogokolwiek z powodu jakiegokolwiek przyczyny, w szczególności ze względu na niepełnosprawność, rasę, płeć, religię, kolor skóry, pochodzenie narodowe lub etniczne, język, stan cywilny, orientację seksualną, wiek, zdolności, przekonania polityczne lub status społeczny.
3. Kadra Warsztatu ma moralny i prawny obowiązek zapewnienia ochrony uczestnikom przed skrzywdzeniem, nadużyciem i wykorzystaniem oraz zgłaszania wszelkich zaobserwowanych w tym obszarze nieprawidłowości.
4. Nietykalność cielesna uczestników musi być szanowana. Kadra Warsztatu zawsze winna wykazywać daleko idącą troskę o integralność i nienaruszalność cielesną każdego uczestnika. Wchodzenie w jakikolwiek kontakt fizyczny z uczestnikiem musi iść w parze z najdalej posuniętą roztropnością i rozważą oraz opierać się na właściwym rozeznaniu ich dobra.

5. Kadra Warsztatu nie może wyręczać uczestnika w czynnościach osobistych, które on jest w stanie wykonać samodzielnie.
6. Uczestnikom przysługuje prawo do prywatności. W szczególności sposób prawo to winno być respektowane w takich miejscach jak przebieralnie, pływalnie, łazienki i toalety. W wymienionych wyżej miejscach personel nie może w żaden sposób ingerować w prywatność uczestników, w tym zwłaszcza wykonywać im zdjęć. Winien także zadbać, by zdjęć nie robili sobie nawzajem sami uczestnicy.
7. Jeżeli zachodzi potrzeba pomocy uczestnikowi w czynnościach osobistych, personel winien jej udzielać z pełnym zrozumieniem potencjału możliwych w tej sytuacji nadużyć oraz w przypadku osoby ubezwłasnowolnionej za zgodą jej opiekunów prawnych. Przy udzielaniu takiej pomocy członek personelu ma obowiązek kierować się należytych szacunkiem i dyskrecją.

Następujące zachowania są niedopuszczalne:

1. Postawa przemocy, w tym przemoc werbalna, naruszenie nietykalności fizycznej, godności osobistej lub intymności.
2. W szczególności wszelkie czynności seksualne pomiędzy kadrą WTZ a uczestnikami są niedopuszczalne. W tego typu relacjach zgoda na aktywność seksualną nie może być udzielona z racji nierówności wynikającej z przewagi (fizycznej, mentalnej, hierarchicznej, społecznej, duchowej, zawodowej).
3. Stosowanie przez kadrę WTZ kar cielesnych wobec uczestników. Od reguły tej nie ma wyjątków.
4. Pozostawianie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających przez kadrę Warsztatu prowadzącą zajęcia lub sprawującą w danym czasie opiekę nad uczestnikami.
5. Kradzież lub oszustwo dotyczące funduszy lub dokumentacji WTZ lub dowolnej osoby związanej z WTZ.
6. Nieuprawnione ujawnienie informacji poufnych lub wrażliwych dotyczących placówki, uczestnika, jego rodziny, czy opiekuna prawnego.
7. Wykorzystywanie relacji zwierzchności w celu wywierania presji lub uzyskania względów lub korzyści osobistych w wymiarze ekonomicznym, zawodowym, politycznym lub seksualnym.

Nieprzestrzeganie niniejszych zasad postępowania wobec uczestników traktowane będzie jako naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych z wszystkimi wynikającymi stąd konsekwencjami, z rozwiązaniem stosunku pracy włącznie.

ROZDZIAŁ III. OBOWIĄZKI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA WPROWADZANIE I REALIZACJĘ STANDARDÓW

Kierownictwo Warsztatu dba aby:

1. Placówka działała według obowiązujących ją standardów
2. Rekrutacja pracowników odbywała się z uwzględnieniem dobrych praktyk rekrutacyjnych ograniczających w możliwie największym stopniu ryzyko zatrudnienia osoby stanowiącej zagrożenie dla uczestników.
3. Kadra Warsztatu była poinformowana o obowiązujących w placówce standardach i podpisywała zobowiązanie do ich przestrzegania (treść oświadczenia stanowi załącznik 8)
4. Uczestnicy Warsztatu byli informowani (w formie zapewniającej im zrozumienie przekazywanych treści) o możliwości i różnych formach zgłaszania ewentualnych naruszeń obowiązujących standardów ochrony.
5. Organizowane były regularne szkolenia (co najmniej raz na dwa lata) w zakresie podnoszenia świadomości zarówno kadry jak i uczestników WTZ w kwestiach związanych z bezpieczeństwem i zapobiegania nadużyciom.
6. Obowiązujące w placówce standardy ochrony wraz z kontaktem do osoby odpowiedzialnej za prewencję były dostępne na tablicy ogłoszeń w budynku WTZ w Siemiatyczach przy ul. B. Głowackiego 2 oraz na stronie internetowej Warsztatu www.wtziemiatyczne.eu
7. Rodzice uczestników byli zachęceni do zapoznania się ze standardami i poinformowani o możliwości zgłaszania wszelkich spraw ich niepokojących do kierownika WTZ
8. Wszystkie zgłoszenia były rozpatrywane z należytą starannością i zgodnie z obowiązującymi w placówce procedurami, a rekomendacje wynikające z ich rozpatrzenia zostały wdrażane.
9. Zgłoszenia wymagające zgłoszenia zewnętrznego były procedowane zgodnie z prawem.

ROZDZIAŁ IV- ZASADY REKRUTACJI PERSONELU

1. Aby ograniczyć w możliwie największym stopniu ryzyko zatrudnienia osoby stanowiącej zagrożenie dla uczestników, działania kierownika WTZ związane z bezpieczną rekrutacją realizowane są na wszystkich jej etapach.
2. Kandydaci są poinformowani, że w związku z zobowiązaniem WTZ do budowania bezpiecznego środowiska dla uczestników Warsztatu, w trakcie procesu rekrutacji będą proszeni o podpisanie deklaracji o niekaralności (podpisanie deklaracji jest dobrowolne).

3. Przed zaproponowaniem pracy wybranemu kandydatowi kierownik WTZ lub osoba przez niego wyznaczona sprawdza, czy kandydat widnieje w publicznie dostępnych częściach Rejestru sprawców przestępstw seksualnym. Osoba dokonująca weryfikacji sporządza w tej sprawie notatkę.
4. Przed zaproponowaniem pracy wybranemu kandydatowi, kierownik WTZ prosi kandydata o podpisanie deklaracji o niekaralności (wzór oświadczenia - załącznik 7).
5. Na etapie wprowadzania w obowiązki kierownik WTZ lub osoba przez niego wyznaczona wprowadza osobę nowozatrudnioną w zagadnienia dotyczące bezpieczeństwa oraz przeciwdziałania nadużyciom. Informuje go m.in. o zasadach bezpieczeństwa zwracając szczególną uwagę na kodeks postępowania kadry WTZ oraz informuje o roli kadry i roli kierownika w tym obszarze.
6. Cała kadra WTZ podpisuje oświadczenie, że zapoznała się z „Zasadami ochrony małoletnich i osób bezradnych w Zgromadzeniu Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus prowadzonych dziełach i formach apostołstwa”.

ROZDZIAŁ V. PROCEDURA ZGŁASZANIA NADUŻYĆ I PROCEDOWANIA ZGŁOSZEŃ

1. Informacja o doznanej przez uczestnika krzywdzie może pochodzić z różnych źródeł: nigdy nie wolno jej lekceważyć ani banalizować.
2. Każdy pracownik, wolontariusz, praktykant, stażysta, który został poinformowany o podejrzeniu, zarzutach lub fakcie przemocy, odpowiada za podjęcie właściwych działań zgodnie z niniejszą procedurą.
3. Jeśli sytuacja nie wymaga natychmiastowej pomocy medycznej (której udzielenie zawsze jest priorytetem) pierwszym zadaniem tego, kto ma podejrzenie o nadużycia wobec uczestnika, albo którego powiadomiono o przemocy, jest zgłoszenie tego kierownikowi WTZ, który weryfikuje zgłoszenie podejmując postępowanie wyjaśniające, w ramach którego przewidzieć należy:
 - a. rozmowę z uczestnikiem
 - b. rozmowę z osobą oskarżoną o nadużycie wobec nieletniego;
 - c. rozmowy z ewentualnymi świadkami zdarzenia;
 - d. w razie potrzeby zasięgnięcie rady osób kompetentnych.
4. Podejmowane podczas postępowania wyjaśniającego czynności natury faktycznej i prawnej winny uwzględniać unormowania ustawodawstwa państwowego. Jednocześnie należy podjąć działania, które zapobiegą dalszemu krzywdzeniu ofiary.
5. Uczestnik może zostać skrzywdzony przez osobę duchowną lub świecką, w tym w szczególności pracownika, wolontariusza, stażystę, rodzica lub opiekuna prawnego, także przez osobę obcą.
 - a. W przypadku otrzymania informacji o podejrzeniu skrzywdzenia kogokolwiek przez kadre WTZ informacja o takim fakcie winna dotrzeć bez zbędnej zwłoki do kierownika WTZ, którego obowiązkiem jest przekazanie tej informacji przełożonej prowincjalnej. W przypadku, gdy podejrzenie pada na kierownika WTZ, o powyższym fakcie należy bez zbędnej zwłoki poinformować przełożoną prowincjalną.
 - b. W przypadku, gdy podejrzenie dotyczy skrzywdzenia przez osobę, która nie jest związana z WTZ, decyzję o sposobie rozwiązaniu sprawy podejmuje przełożona prowincjalna, w porozumieniu z kierownikiem WTZ oraz po zainteresowaniu

sprawą rodziców lub opiekunów prawnych. Wyjątkiem od takiej konsultacji jest podejrzenie krzywdzenia wychowanka przez samych rodziców/ rodzica lub opiekunów prawnych/ opiekuna prawnego;

- c. W przypadku, gdy podejrzenie dotyczy krzywdzenia uczestnika przez uczestnika decyzję o sposobie rozwiązania sprawy podejmuje Rada Programowa.
6. Jeżeli istnieje podejrzenie, iż osobą odpowiedzialną za przemoc lub nadużycie wobec podopiecznego jest członek personelu, na czas przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego kierownik WTZ odsunie taką osobę od pełnienia obowiązków wymagających bezpośrednich kontaktów, nie narażając jej na utratę reputacji. W przypadku analogicznych podejrzeń wobec kierownika, stosowne działania podejmuje przełożona prowincjalna.
7. Czynności związane z przyjmowaniem zgłoszenia.
- a. Przyjęcie zgłoszenia zawsze powinno zostać udokumentowane na piśmie, w formie notatki. Powinno zostać podpisane zarówno przez przyjmującego zgłoszenie, jak i o ile to możliwe przez zgłaszającego.
 - b. Sporządzając notatkę, o której mowa w poprzednim punkcie należy zgłaszającego wysłuchać spokojnie i traktować go poważnie. Zadając pytania można to robić tylko w celu uściślenia. Nie wolno zadawać pytań sugerujących. Zgłaszający powinien mówić w swoim własnym tempie, używając terminów odpowiednich do swojego wieku i możliwości intelektualnych. Używane przez niego określenia, powinny być rzetelnie zapisane, nie wolno stosować jakiegokolwiek formy literackiej redakcji tego, co zostało powiedziane.
 - c. Zgłaszającego należy utrzymywać w przekonaniu, iż dokonując zgłoszenia, postąpił właściwie.
 - d. W trakcie przyjmowania zgłoszenia nie wolno wyrażać opinii (ani negatywnych, ani pozytywnych) i komentarzy na temat domniemanego sprawcy.
 - e. Pod żadnym pozorem nie wolno składać zgłaszającemu obietnic, które nie będą mogły zostać dotrzymane, szczególnie w kwestii poufności. Zgłaszający musi być poinformowany, że sprawie zostanie nadany dalszy bieg, zgodnie z obowiązującą procedurą.

- f. Należy mieć na względzie, iż osoba, która jako pierwsza dowiaduje się o zaistnieniu potencjalnego przypadku skrzywdzenia, nie jest upoważniona do wydawania decyzji, czy fakt nadużycia rzeczywiście miał miejsce. Jest to zadanie dla właściwych podmiotów i instytucji, do których sprawa zostanie skierowana na dalszych etapach.
8. Czynności zmierzające do ustalenia rzeczywistego przebiegu wydarzeń.
- a. przełożona prowincjalna osobiście lub przez inne osoby (np. kierownika WTZ) powinna ostrożnie zbadać fakty i okoliczności;
 - b. w toku badania sprawy w powyższym trybie można przesłuchiwać osoby posiadające wiedzę o zdarzeniu;
 - c. przeprowadzane czynności powinny być dokumentowane w formie protokołu, należy również zabezpieczyć listy, pisma, korespondencję elektroniczną, nośniki danych oraz wszelkie inne dowody, które mają związek ze sprawą i dzięki którym będzie ją można rzetelnie wyjaśnić;
 - d. w przypadku konieczności wysłuchania pokrzywdzonego, który jest osobą ubezwłasnowolnioną, należy uzyskać na to zgodę w formie pisemnej jego opiekuna prawnego, a czynność taka powinna odbywać się w obecności psychologa w warunkach dostosowanych do wieku i rozwoju pokrzywdzonego tak, aby zapewnić swobodę wypowiedzi;
 - e. osobie pokrzywdzonej, a także jej najbliższemu oraz tym, którzy tego potrzebują w związku z ujawnioną sprawą należy zapewnić pomoc duchową i psychologiczną oraz, jeżeli charakter sprawy tego wymaga, prawną;
 - f. w toku postępowania należy umożliwić wypowiedzenie się osobie pomawianej tak, aby nie naruszać jej praw do obrony dobrego imienia;
 - g. prowadząc wszelkie czynności zmierzające do ustalenia prawdy, jeżeli sprawa tego wymaga, należy przeprowadzać konsultacje z osobami posiadającymi właściwe kompetencje;
 - h. jeżeli badanie sprawy ujawni, iż istnieje prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa podlegającego ustawowemu obowiązkowi powiadomienia organów ścigania (załącznik 4) należy to bezzwłocznie zrobić. W przypadku pozostałych przestępstw decyzja o ich zgłoszeniu należy do pokrzywdzonego albo jego rodziców lub opiekunów prawnych, o czym należy ich pouczyć na piśmie, za pokwitowaniem;
 - i. w przypadku, gdy osoby wymienione powyżej nie są zainteresowane złożeniem takiego

- zawiadomienia, ostateczną decyzję w tej sprawie podejmuje przełożona prowincjalna, po konsultacji z psychologiem i innymi osobami kompetentnymi w sprawie;
- j. podsumowaniem postępowania powinno być pisemne sprawozdanie, zawierające wnioski, sposób rozwiązania zaistniałej sytuacji kryzysowej oraz sugestie na przyszłość. Należy też podjąć stosowne kroki prawne, wynikające z prawa wewnątrz zakonnego.
9. W przypadku zaistniałej sytuacji właściwy przełożony lub osoba przez niego wyznaczona, powinna przekazać personelowi placówki tylko te informacje, które są niezbędne dla zabezpieczenia dobra ewentualnego pokrzywdzonego oraz ustalenia faktów, w zakresie niezbędnym do podjęcia dalszych działań.
10. Jeśli oskarżenia okażą się bezpodstawne, osoba pomówiona zostanie niezwłocznie przywrócona do pełnienia swoich dotychczasowych obowiązków. W takim przypadku przedsięwzięte zostaną wszelkie środki, aby zaistniała sytuacja nie odbiła się negatywnie na sytuacji osoby, pod adresem której skierowane zostały bezpodstawne zarzuty.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Standardy obowiązujące w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Siemiatyczach będą na bieżąco weryfikowane i dostosowywane do aktualnych przepisów prawa.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1

RODZAJE PRZEMOCY:

Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej, które jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, podawanie leków wbrew zaleceniom, ograniczanie wolności lub niewłaściwe sankcje itp.

Psychiczna - naruszenie godności osobistej, w szczególności zawierające przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, groźenie (np. skrzywdzeniem lub porzuceniem), nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, kontrolowanie, izolowanie lub wykluczenie z sieci wsparcia itp.

Wykorzystanie seksualne - naruszenie intymności polegające na zmuszaniu osoby do jakiegokolwiek aktywności seksualnej jej kontynuowanie wbrew jej woli, bez pytania jej o zgodę, w sytuacji, gdy osoba nie może wyrazić swobodnej zgody (np. ze względu na stosunek zależności), gdy na skutek zaistniałych warunków osoba obawia się odmówić, a także zmuszaniu osoby, która nie może wyrazić zgody w sposób skuteczny (np. ze względu na niepełnosprawność). Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub szantażu (emocjonalnym, ekonomicznym). Do nadużyć seksualnych należą w szczególności wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.

Nadużycie finansowe lub materialne - naruszenie własności, które wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Do nadużyć finansowych lub materialnych należą przykładowo: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąs własnością, zaciąganie pożyczek na czyjeś konto, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, wywieranie presji na osobę, aby sporządziła testament określonej treści, zadysponowała majątkiem, dokonała określonych

transakcji

finansowych, a także sprzeniewierzenie czy zagarnięcie majątku, dobytku lub świadczeń itp.

Nadużycie instytucjonalne - każdy system, program, działanie, procedura lub indywidualna interakcja z osobą w opiece instytucjonalnej, która nadużywa, zaniedbuje, lub jest szkodliwa dla zdrowia, bezpieczeństwa lub dobrego stanu emocjonalnego i fizycznego tej osoby, lub która w jakikolwiek inny sposób wykorzystuje albo też narusza podstawowe jej prawa.

Zaniedbywanie i pomijanie - ignorowanie potrzeb medycznych lub opiekuńczych, odmowa dostępu do potrzebnych usług zdrowotnych, opieki społecznej i edukacyjnych, pozbawienie rzeczy

niezbędnych do życia (np. lekarstw, właściwego odżywiania i ogrzewania), ignorowanie powodów

zaniedbywania się przez drugą osobę itp.

Dyskryminacja - forma nieuzasadnionej marginalizacji lub traktowania danej osoby mniej korzystnie, niż innych w porównywalnej sytuacji ze względu na określoną cechę, np. wieku, płci, niepełnosprawności, rasy, koloru skóry, orientacji seksualnej, religii, wyznania lub światopoglądu.

Dyskryminacja może polegać na działaniu, zaniechaniu, na przykład zaniedbaniu, odmowie świadczeń lub wsparcia bądź komentarzach wynikających z uprzedzeń.

Nadużycie informacyjne (w tym cyfrowe) - niestosowanie się do odpowiednich przepisów „Ustawy o Ochronie Danych”.

Wszystkie powyższe działania lub zaniechania stanowią te nadużycia niezależnie, czy są wynikiem

celowego działania, braku należytej staranności czy też niewiedzy.

ZAŁĄCZNIK 2

UWAGI DOTYCZĄCE ZDOLNOŚCI DO WYRAŻENIA ZGODY I PODEJMOWANIA DECYZJI PRZEZ UCZESTNIKA

Zasady dotyczące zgody są następujące:

1. Każda osoba dorosła ma prawo podejmować swoje własne decyzje; zakłada się, że człowiek ma zdolność do podejmowania decyzji, o ile nie zostało wykazane lub udowodnione, że jest inaczej.
2. Nikt nie ma prawa wyrażać zgody za inną dorosłą osobę.
3. Zdolność człowieka do wyrażania zgody wymaga skrupulatnego rozważenia, ponieważ jej poziom nie jest stały. W pewnych przypadkach człowiek może być zdolny do wyrażenia zgody, a w innych już nie. Aby zgoda była ważna musi zostać wyrażona przez osobą, która ma taką zdolność, tzn. jest w stanie decydować w konkretnej sprawie.
4. Pracownicy WTZ mogą stanąć w obliczu wielu problemów i dylematów wynikających z konieczności zapewnienia równowagi pomiędzy prawem człowieka do podejmowania decyzji i ochronieniem go przed krzywdą, wykorzystaniem czy nadużyciem. Jeśli pojawiają się wątpliwości, czy dana osoba może podejmować decyzje lub rozumie ich skutki należy wspólnie wypracować sposób postępowania.
5. Należy jednak pamiętać, że wszelkie czynności seksualne między kadrą WTZ a uczestnikiem są niedopuszczalne i nie podlegają rozważaniu, czy dana osoba może czy też nie może podejmować decyzji w tej kwestii lub rozumie ich skutki. Wszelkie nadużywanie pozycji bezbronności, nierówności władzy/sił lub zaufania do celów seksualnych podważa wiarygodność i uczciwość misji placówki.

ZAŁĄCZNIK 3

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH ODWIEDZAJĄCYCH WTZ

1. WTZ W Siemiatyczach nie prowadzi „działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małych”. Osoby małe okazjonalnie odwiedzają placówkę lub biorą udział w prowadzonych przez WTZ aktywnościach.
2. Dzieci przebywające na terenie WTZ lub biorące udział w działaniach organizowanych przez WTZ znajdują się pod opieką osób dorosłych im towarzyszących (są to najczęściej ich rodzice/opiekunowie prawni, nauczyciele, opiekunowie wolontariatu szkolnego itd.)
3. Zarówno osoby towarzyszące dzieciom jak i kadra WTZ są zobowiązani do przestrzegania kodeksu zachowania wobec osób małych odwiedzających WTZ (patrz poniżej).
Dodatkowo
nauczyciele/ pracownicy placówek i organizacji wspierających dzieci zobowiązani są do przestrzegania regulaminów i standardów organizacji, w ramach zajęć których towarzyszą dzieciom podczas odwiedzin w WTZ lub aktywności przez WTZ prowadzonych.
4. **KODEKS ZACHOWANIA WOBEC OSÓB MAŁOLETNICH ODWIEDZAJĄCYCH WTZ**
 - 1 Każde dziecko powinno być traktowane z szacunkiem. Niedozwolony jest nieodpowiedni kontakt fizyczny, niewłaściwy sposób komunikacji z dzieckiem oraz jakiegokolwiek przejaw zachowań demoralizujących.
 - 2 Pod groźbą kary, w rym utraty wolności zabrania się:
 - Nawiązywania relacji seksualnych z dzieckiem.
 - Składania dziecku propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści. Zabronione są jakiegokolwiek relacje romantyczne lub seksualne z dzieckiem oraz niedopuszczalne jest składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
 - proponowania dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek (narkotyków, tzw. dopalaczy)]
5. WTZ w Siemiatyczach nie zatrudnia pracowników w ramach „działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małych.” nie ma więc podstawy prawnej, by stosować szczególne zapisy ustawy dotyczące rekrutacji personelu do tego typu ośrodków.

6. W związku z faktem, że praca z dziećmi nie jest głównym celem działalności WTZ, kontakt i współpraca z instytucjami typu lokalne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, placówki ochrony zdrowia, ośrodki pomocy społecznej, ośrodki interwencji kryzysowej, sądy rejonowe, jednostki Policji etc. (patrz załącznik 9) jest koniecznym elementem w przypadku zaistnienia/podejrzenia zaistnienia sytuacji zagrażającej bezpieczeństwu dzieci odwiedzających WTZ.

ZAŁĄCZNIK 4

ZGŁOSZENIE PRZEZ UCZESTNIKA - WSKAZÓWKI DLA OSOBY WYŚLUCHUJĄCEJ ZGŁOSZENIE

1. Co należy i warto robić?
 - Zachowaj spokój.
 - Potraktuj uczestnika poważnie.
 - Stosuj aktywne słuchanie, które wyraża współczucie i wsparcie. Nie okazuj szoku ani przerażenia w reakcji na usłyszane treści, ale też ich nie bagatelizuj.
 - Zadawaj pytania otwarte i tylko w celu uściślenia. Unikaj pytań naprowadzających i nie sugeruj własnych sądów.
 - Używaj słów, które uczestnik rozumie i pozwól mu mówić w jego własnym tempie.
 - Poinformuj uczestnika, że ujawniając problem, postąpił właściwie. Zapewnij uczestnika, że zrobisz wszystko, co możesz, by mu pomóc. Powiedz uczestnikowi, że on nie ponosi winy za zaistniałą sytuację.
 - Wyjaśnij uczestnikowi, że, aby mu pomóc, usłyszanyimi informacjami będziesz musiał podzielić się z innymi. Pod koniec rozmowy poinformuj go, co zamierzasz dalej zrobić i komu przekażesz uzyskane informacje.
 - Sporządź notatkę, zapisując przebieg rozmowy, i podpisz się pod nią czytelnie. Działaj bez zwłoki zgodnie z procedurami WTZ. W przypadkach trudnych i niejasnych zwróć się o pomoc także do innych profesjonalistów, jak np. Centrum Ochrony Dziecka (www.cod.ignatianum.edu.pl).
2. Czego nie powinno się robić?
 - Nie wpadaj w panikę. Nie reaguj afektywnie.
 - Nie lekceważ słów uczestnika. Nie wyrażaj przypuszczeń, sugestii, nie stawiaj hipotez, nie parafrazuj tego, co zostało powiedziane, nie przedstawiaj alternatywnych wyjaśnień.

- Nie wyciągaj dodatkowych informacji. Nie dopytuj o szczegóły, by nie doprowadzić do ponowienia traumy. To, co uczestnik powiedział w sposób dobrowolny, jest nieprzekraczalną granicą. Stawianie pytań osobie, która komunikuje dany fakt, może mieć wpływ na sposób, w jaki później przedstawi opisywane wydarzenia.
- Nie wyrażaj opinii i komentarzy (ani negatywnych, ani pozytywnych) na temat domniemanego sprawcy.
- Nie składaj uczestnikowi żadnych obietnic, które nie będą mogły zostać dotrzymane,
- szczególnie w kwestii poufności.
- Nie mów niczego w stylu: „obiecuję nikomu o tym nie powiedzieć” ani: „to pozostanie tajemnicą” itp.
- Nie ujawniaj szczegółów rozmowy osobom postronnym, a w szczególności osobie, której uczestnik postawił zarzuty.

ZAŁĄCZNIK 5

INFORMACJE O USTAWOWYM OBOWIĄZKU POWIADOMIENIA ORGANÓW ŚCIGANIA

1. Obowiązek powiadomienia organów ścigania dotyczy sytuacji, gdy:
 - posiadamy wiarygodną informację o karalnym przygotowaniu albo usiłowaniu lub dokonaniu jednego z poniższych czynów zabronionych:
 - ciężkiego uszczerbku na zdrowiu,
 - pozbawienia wolności,
 - zbiorowego zgwałcenia,
 - zgwałcenia małoletniego poniżej lat 15,
 - zgwałcenia kazirodczego,
 - zgwałcenia ze szczególnym okrucieństwem,
 - seksualnego wykorzystania osoby niepełnoletniej lub bezradnej,
 - seksualnego wykorzystania małoletniego poniżej lat 15,
[Obowiązek ten wynika z art. 240 Kodeksu karnego]
2. zgłaszana przemoc zagraża życiu lub zdrowiu małoletniego.
[W tym przypadku osoba, która uzyskała taką wiedzę, jest obowiązana w trybie pilnym zawiadomić Policję]

ZAŁĄCZNIK 6

1) PRAWO OBOWIĄZUJĄCE W POLSCE ORAZ PRAWO KOŚCIELNE

- 1 Wartości naczelne takie jak godność, wolność, nietykalność chronione prawnie – Konstytucja RP art. 30-31; art. 33, art. 38, art. 40-41
- 2 Odpowiedzialność karna za przestępstwa związane z przemocą - Kodeks karny Np.
 - art. 153 - zmuszenie do aborcji
 - art. 156-157 - uszczerbki na zdrowiu
 - art. 189 - bezprawne pozbawianie wolności art.191 - zmuszanie do określonego zachowania art. 197, 198, 199 - wykorzystanie seksualne
 - art. 207 - przestępstwo znęcania się fizycznego i psychicznego
 - art. 217 - przestępstwo przeciwko nietykalności cielesnej
- 3 Odpowiedzialność karna wynikająca z niepowiadomienia organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa - art. 240 Kodeksu karnego
- 4 Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- 5 Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego
- 6 Rozporządzenie UE z dnia 27.04.2016 oraz Ustawa o ochronie danych osobowych z dnia 25.05.2018 regulujące zapobiegające nadużyciom w obszarze przetwarzania danych osobowych i wrażliwych
- 7 Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 i 1606 wraz ze standardami włączonymi do ustawy na podstawie art. 7 pkt. 6. Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (tzn. Ustawa Kamilka)

2) PRAWO KOŚCIELNE

- 1 Motu proprio *Vos estis lux mundi* papieża Franciszka z 9 V 2019 r.
- 2 *Normae degravioribus delictis*, papieża Benedykta XVI z 21 V 2010 r.
- 3 Motu proprio *Sacramentorum Sanctitatis tutela*, papieża Jana Pawła II z 21 V 2001 r.
- 4 Prewencja nadużyć seksualnych wobec dzieci i młodzieży i osób niepełnosprawnych w pracy duszpasterskiej i wychowawczej Kościoła w Polsce, Konferencja Episkopatu Polski
- 5 Wytyczne dotyczące wstępnego dochodzenia kanonicznego w przypadku oskarżeń duchownych o czyny przeciwko szóstemu przykazaniu Dekalogu z osobą niepełnoletnią poniżej osiemnastego roku życia, Konferencja Episkopatu Polski
- 6 Nowelizacja wytycznych Konferencji Episkopatu Polski z 16 października 2019

ZAŁĄCZNIK 7

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja niżej podpisana/y
(imię i nazwisko)

zamieszkała/y
(adres zamieszkania)

legitymująca/y się dowodem osobistym
wydanym przez

oświadczam, że nie byłem/am karany/a i nie jest prowadzone wobec mnie żadne postępowanie karne ani postępowanie karno-skarbowe oraz, że korzystam z pełni praw publicznych. Ponadto oświadczam, że znane mi są przepisy dotyczące odpowiedzialności karnej za poświadczenie nieprawdy, wynikające z art. 271 § 1 k.k., przewidującego karę do 3 lat pozbawienia wolności za składanie fałszywych zeznań.

Data Podpis

ZAŁĄCZNIK 8

Deklaracja respektowania Zasad ochrony małoletnich i osób bezradnych w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Siemiatyczach

Ja, ----- ,
zatrudniony/a w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Siemiatyczach

- zapoznałem/am się z dokumentem **Standardy Ochrony obowiązujące w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Siemiatyczach**
- rozumiem ich treść i wynikające z niego obowiązki, opisane procedury i konsekwencje prawne;
- zobowiązuję się do przestrzegania norm zawartych w tych dokumentach;
- przyjmuję do wiadomości, że nieprzestrzeganie przeze mnie zasad i standardów ochrony traktowane będzie jako poważne naruszenie podstawowych obowiązków związanych z moim statusem i powierzoną odpowiedzialnością, z wszystkimi wynikającymi stąd konsekwencjami określonymi przez prawo kanoniczne i państwowe, z możliwością rozwiązania stosunku pracy; będę ponosił/a pełną osobistą odpowiedzialność, zarówno cywilną, jak i karną, względem osób trzecich (pokrzywdzonych) za zachowanie niezgodne ze **Standardami Ochrony obowiązującymi w Warsztacie Terapii Zajęciowej w Siemiatyczach**, co potwierdzam własnoręcznym podpisem.

(miejsowość i data)

(własnoręczny podpis)

ZAŁĄCZNIK 9

KTO MOŻE POMÓC - PRZYDATNE KONTAKTY

Miejski/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej - pracownik socjalny, psycholog, prawnik, pracownik ochrony zdrowia;

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - psycholog, prawnik, doradca ds. rodziny, policjant;

Miejska/Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - psycholog, prawnik, specjalista ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, terapeuta uzależnień;

Ośrodek Interwencji Kryzysowej - psycholog, pedagog;

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne, zajęcia z profilaktyki i psychoedukacji dla dzieci i młodzieży, rodziców i nauczycieli;

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”; tel. 22 824 25 01, 22 668 70 00, pogotowie@niebieskalinia.pl - prawnik, psycholog, pedagog, specjalista do spraw przemocy seksualnej;

Szpitalny Oddział Ratunkowy - pierwsza pomoc i poradnictwo medyczne;

Komenda Policji - policjant

Sąd Rejonowy - sędzia

Fundacja „Dajemy Dzieciom Siłę”, telefon dla rodziców i nauczycieli: 800 100 100 - porada telefoniczna lub online w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia doświadczania przez dzieci i młodzież agresji i przemocy w szkole, cyberprzemocy i zagrożeń związanych z nowymi technologiami, wykorzystywania seksualnego, kontaktu z substancjami psychoaktywnymi, uzależnień, depresji, myśli samobójczych lub zaburzeń odżywiania (telefon jest czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 12.00 do 15.00);

Centrum Ochrony Dziecka - porada w zakresie prewencji Prewencja osób z niepełnosprawnością| Centrum Ochrony Dziecka (ignatianum.edu.pl)

Diecezjalny delegat ds. ochrony dzieci i młodzieży - osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń o wykorzystaniu seksualnym małoletnich przez osobę duchowną i za wskazanie pomocy psychologicznej, prawnej i duszpasterskiej.

Zgromadzenie Sióstr Karmelitanek Dzieciątka Jezus Dom Zakonny Siemiatycze ul. B. Głowackiego 2, 17-300 Siemiatycze , przełożona Domu Zakonnego (email: s.stanislawamisiak@gmail.com), kierownik WTZ tel. 790 771 121